משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף א' חינוך בחברה הערבית

המזכירות הפדגוגית
אגף א שפות

הפיקוח על הוראת העברית בעל יסודי בחינוך הערבי

יחידת הוראה לכיתה ח' עברית בחינוך הערבי

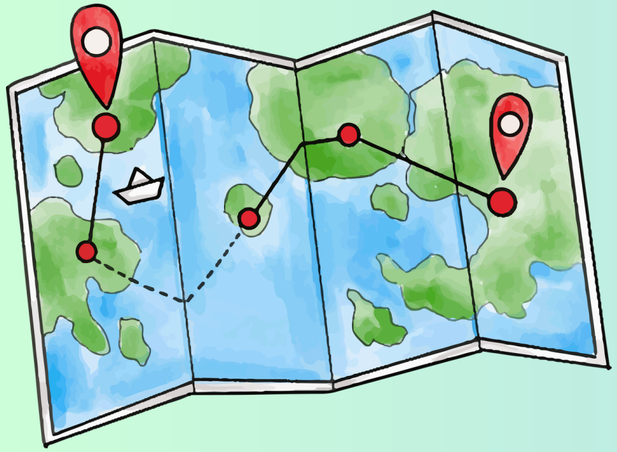

מתניידים בחוכמה

הבנת הנשמע | הבנת הנקרא | ידע לשוני בהקשר | כתיבה | שיח ויישום

הכינה: איה קאסם- מדריכה ארצית

ד"ר האני מוסא

מפמ"ר על הוראת העברית

בעל יסודי בחינוך הערבי

מתניידים בחוכמה - יחידת הוראה לכיתה ח' עברית בחינוך הערבי

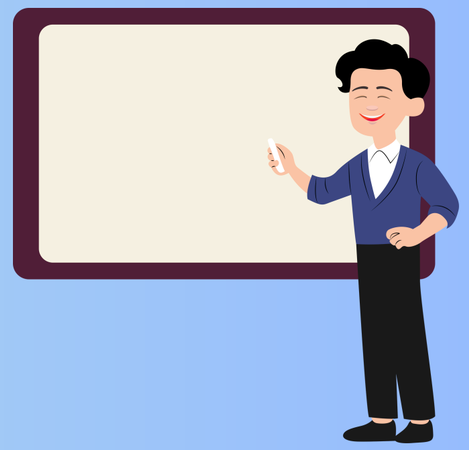

מורים יקרים,

יחידת הוראה זו משלבת באופן אינטגרטיבי בין למידת שפה (הבנת הנשמע, הבנת הנקרא, אוצר מילים וידע לשוני בהקשר) לבין פיתוח מודעות חברתית וסביבתית בנושא תחבורה וקיימות.

בעולם שבו אנו מתמודדים יום-יום עם עומסי תנועה, זיהום אוויר ואתגרים בדרכים, היחידה מזמינה את התלמידים לצאת למסע חווייתי ולבחון מקרוב את בחירות ההתניידות שלהם ושל הסובבים אותם.

מבנה יחידת הלימוד

- **פתיחה והכרת המטרות, לשוניות-תקשורתיות ומטרות אישיות-חברתיות .**
- **משחק אסוציאציות**
- **הבנת הנשמע**
- **עבודה קבוצתית**
- **הבנת הנקרא ושיח עמיתים**
- **כתיבה יישומית וסיכום היחידה**

מדריך למורה : כך תשלבו את יחידת הלימוד בכיתה

- **מתרגלים קליטה**

קטעי שמע ,שיח וטקסט קריאה .

- **מלמדים מיומניות**

מאתרים, מסיקים ומנמקים.

- **מקנים שפה**

אוצר מילים ומשפטי מפתח

- **הפקה - כותבים ומדברים**

הבעה עצמית בכתב/בעל פה לפי תבנית ברורה וקשר לוגי במילות קישור מתאימות.

- **עוברים לביצוע-הפקה**

משחקי תפקידים, פתרון בעיות ומשימות .

- **בודקים מסוגלות**

הערכה עצמית ומבחן לדוגמה בסוף היחידה.

מטרות הלמידה

מטרות לשוניות ותקשורתיות

- העשרת אוצר מילים בנושא ניידות, קייטות ,תחבורה והתנהלות בדרכים .
- הבנת מידע גלוי וסמוי בטקסט כתוב.
- האזנה פעילה לשיחות, לדיווחים ולהודעות בנושאי תחבורה, איתור פרטים והסקת מסקנות .
- שימוש במילות קישור המביעות סיבה ,תוצאה וניגוד .
- הבעת עמדה אישית מנומקת בעל פה ובכתב.
- **רכישת מיומנויות אוריינויות ודיגיטליות : שיפור היכולת לשלב בין מקורות מידע מגוונים – כגון טקסטים, מפות דיגיטליות ומידע ממוחשב לצורך תכנון מסלול מדויק והתמצאות במרחב.**

מטרות אישיות וחברתיות

- ניהול שיח מכבד ודיון קבוצתי: הקשבה פעילה לעמדות שונות ומנוגדות של חברי הקבוצה, תגובה ענייינית לדבריהם, ושיתוף פעולה לצורך קבלת החלטות משותפות .
- פיתוח אחריות אישית וקבלת החלטות מושכלת: טיפוח היכולת של התלמיד לאתר מידע אודות אמצעי תחבורה שונים, להשוות ביניהם, ולהפעיל חשיבה ביקורתית כדי לבחור את הדרך היעילה, הבטוחה והנכונה ביותר עבורו במצב נתון.
- קידום קייטות ומודעות סביבתית: עידוד מעורבות אישית וחברתית בבחירת אמצעי תחבורה ירוקים וידידותיים לסביבה .

מסוגלות התלמידים בסיום היחידה

- התלמידים מסוגלים לזהות את הרעיון המרכזי של טקסט, שיחה או הודעה ולהבחין בינו לבין משפטים תומכים(הסבר,נימוק,דוגמה).
- התלמידים מסוגלים לאתר מידע מפורש מתוך טקסטים, מפות וקטעי שמע.
- התלמידים מסוגלים להבין את רצף האירועים והפעולות , לארגן את המידע לפי סדר נכון .
- התלמידים מסוגלים לזהות קשרים של סיבה ,תוצאה וניגוד.
- התלמידים מסוגלים להשתמש באוצר מילים מתאים בנושא כדי לתאר מצבים, בעיות והשוואות .
- התלמידים מסוגלים להביע דעה אישית בכתב ובעל פה בנושא , לנמק את עמדתם באמצעות סיבה או נתונים מהטקסט ולהקשיב לעמדות שונות של חבריהם.

<u>מבוא לעולם הניידות, אוצר מילים והבנת הנשמע</u>

מטרת השיעור:

הכרת אוצר המילים החדש בהקשר, תרגול הבנת הנשמע וזיהוי רעיונות מרכזיים מתוך שיחות .

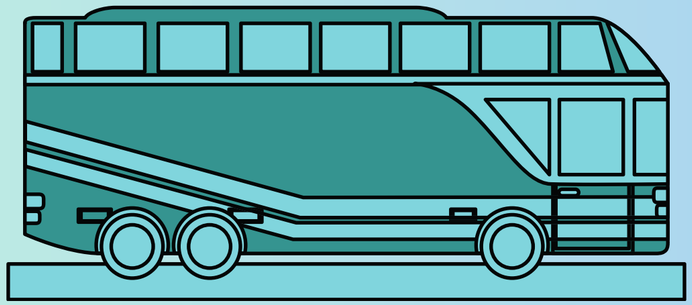

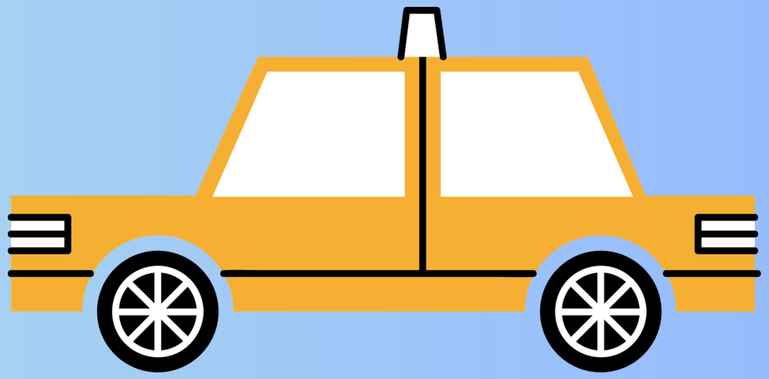

פתיחה פעילה

אוצר מילים במוקד:

תחבורה ציבורית, תחבורה שיתופית, אופניים, הליכה ברגל, טביעת רגל פחמנית/זיהום אוויר ,תחבורה ירוקה, אופניים, רכב חשמלי.

למידה אקטיבית:

משחק אסוציאציות: המורה מציג/ה תמונות של אמצעי תחבורה שונים. התלמידים ממיינים אותם לפי קטגוריות (ירוק טול מזהם, מהיר טול איטי) תוך שימוש ראשוני באוצר המילים.

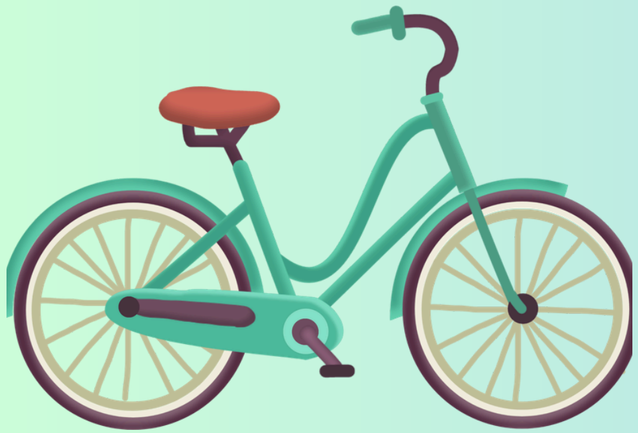

אוצר מילים מורחב

ירוק / ידידותי לסביבה (ירוק, נקי, שומר על הסביבה)-أخضر / صديق للبيئة

מזהם (מלוכלך, פוגע בסביבה)-ملوث / يضر بالبيئة

מהיר (רץ, נוסע מהר, חוסך זמן)-سريع (يجري، يسير بسرعة، يوفر الوقت

איטי (לוקח זמן, מתקדם לאט)-بطيء (يستغرق وقتاً، يتحرك ببطء)

אמצעי תחבורה-وسائل النقل

הליכה ברגל -مشي على الأقدام

טביעת רגל פחמנית: بصمة كربونية/זיהום אוויר

מדד לכמות גזי פחמן דו-חמצני שכל אדם, ארגון או מוצר פולטים לאוויר והיא משקפת את ההשפעה שלנו על התחממות כדור הארץ ועל זיהום הסביבה.

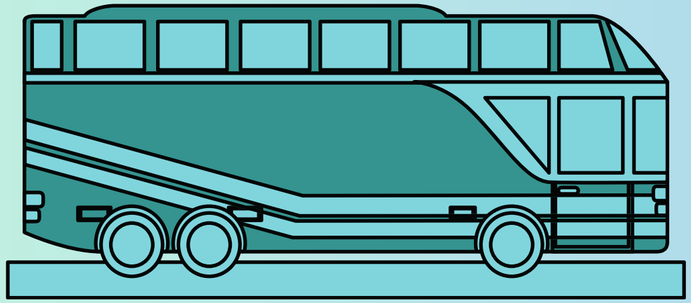

אופניים : دراجة

קורקינט חשמלי: سكوتر كهربائي

רכבת : قطار

מכונית חשמלית: سيارة كهربائية

מכונית בנזין / רכב פרטי: سيارة بنزين / سيارة خصوصية

פקק תנועה / עומס תנועה: ازدحام مروري / أزمة سير

זיהום אוויר: تلوث الهواء

זמן הגעה: وقت الوصول

איך הייתם בוחרים להגיע ליעד שלכם? בחרו ונמקו את בחירתכם

פעילות 2

הבנת הנשמע

האזנה לקטע שמע- ניווט קולי בסגנון Waze, המדריך את הנהג בנסיעה מורכבת לבית הספר תוך שילוב המונחים שנלמדו. התלמידים מקבלים דף משימה ובו שאלות איתור פרטים גלויים וזיהוי הרעיון המרכזי.

קישור להקלטה

האזינו לקטע השמע וענו על השאלות בדף המשימה

שיחת הניווט של הוויז - איך להגיע לבית הספר

"בעוד 200 מטרים, פנה ימינה לנתיב התחבורה הציבורית (נת"צ) המותר בשעות הבוקר, ואז מיד היערך לבחירה מושכלת בנתיב השמאלי עקב עומס תנועה כבד בקרבת אזור החינוך.

בעוד 50 מטרים, בצומת הקרוב, המשך ישר במסלול המומלץ. שים לב לרוכבי האופניים ולתלמידים שביצעו הליכה ברגל בסביבה הקרובה, ושמור על בטיחות מקסימלית ליד מעבר החצייה.

היזהר מזיהום אוויר מקומי, האט את המהירות ליד עמדת הטעינה החשמלית, וחנה אך ורק בחניה המוסדרת כדי לשמור על יעילות וזרימת התנועה.

הגעת ליעד: בית הספר נמצא מימינך. זמן הגעה משוער: בדיוק בזמן. נסיעה טובה!"

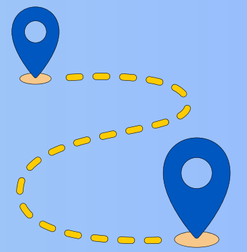

דף משימה: ניווט חכם בדרך לבית הספר

שם התלמיד/ה: _____

תאריך: _____

חלק א': איתור פרטים גלויים (שאלת רב-ברירה)
קראו בעיון את הנחיות הניווט וענו על השאלה הבאה:

1. על פי הנחיות הניווט, מהי הפעולה הנדרשת מהנהג בעוד 200 מטרים בקרבת אזור החינוך?

א. לפנות שמאלה ישירות אל תוך חניון בית הספר.
ב. לפנות ימינה לנתיב התחבורה הציבורית (נת"צ) ולהיערך לבחירה מושכלת בנתיב השמאלי עקב עומס תנועה.
ג. לעצור בצד הדרך ולחכות שפקקי התנועה יתפוגגו לגמרי.
ד. להאיץ את המהירות כדי לעקוף את רוכבי האופניים והולכי הרגל.

חלק ב': זיהוי הרעיון המרכזי וקשרי סיבה ותוצאה
1. מדוע לדעתכם מתריעה מערכת הניווט על עומס תנועה ודורשת בחירה מושכלת בנתיבים השונים סביב אזור החינוך?

---

1. מהו הרעיון המרכזי של הנחיות הניווט בשילוב עם נושא הקיימות וההתניידות בדרכים?

א. להגיע לבית הספר כמה שיותר מהר מבלי להתחשב בחוקי התנועה.
ב. לבחור נתיבים מומלצים תוך התחשבות בזמן ההגעה, שמירה על בטיחות הולכי הרגל והתמודדות עם עומסים וזיהום סביבתי
ג. להימנע לחלוטין מנסיעה ברכבים באזור בית הספר.

פעילות 3

משימת כתיבה – כרטיס יציאה

כל תלמיד/ה כותב/ת משפט אחד המשלב מונח חדש שלמד (למשל: "כדי לצמצם את זיהום האוויר, אני מעדיף/ה להשתמש ב...") ומקריא/ה אותו בקול.

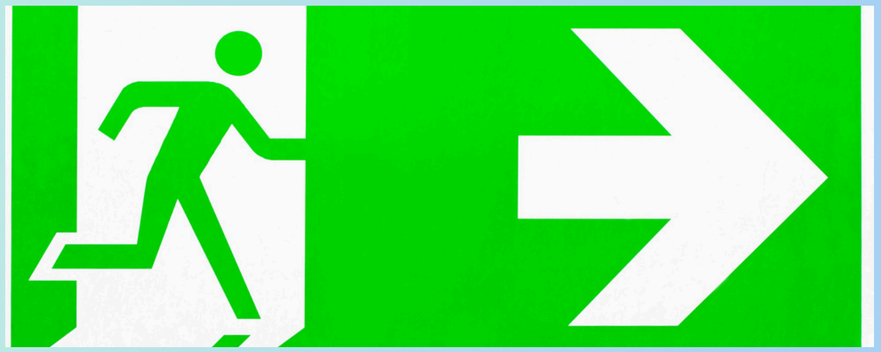

פעילות 4

תרגול קשר לוגי

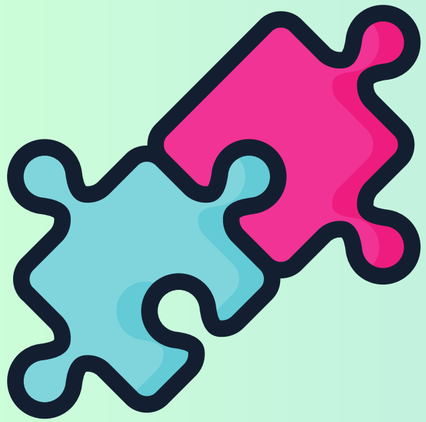

השוואת אמצעי תחבורה (סיבה ותוצאה)

מטרת השיעור: השוואה בין חלופות תחבורה וניתוח קשרי סיבה ותוצאה (זמן, עלות, סביבה).

מהלך השיעור:

פתיחה:

- דיון קצר על ההבדל בין שימוש ברכב פרטי, באופניים או בהליכה ברגל.

- **עבודה קבוצתית:** קריאת מידע מתוך כרטיסיות נלוות על אמצעי תחבורה שונים ובחירת הדרך המתאימה למצב נתון -קישור לכרטיסיות מידע בעמוד הבא.

- **משימה:** מילוי טבלת השוואה הכוללת מדדים של עלות, יעילות ואיכות סביבה, תוך שימוש במילות קישור של סיבה ותוצאה (למשל: "בוחרים באופניים משום ש...", "כתוצאה מכך זמני ההגעה...").
- **תוצר ביניים:** טבלת השוואה מנומקת המציגה בחירה מושכלת של אמצעי תחבורה.

עבודה בקבוצות - כרטיסיות מידע

מחלקים את הכיתה לחמש קבוצות ,כל קבוצה בכיתה מקבלת כרטיסייה של אחד מאמצעי התחבורה (רכב פרטי, אופניים, הליכה ברגל, רכבת, רכב בנזין) . חברי הקבוצה קוראים את המידע ומציגים ליתר הכיתה את הסיבה והתוצאה של השימוש באותו כלי תחבורה שקיבלו.

לדוגמה:

סיבה: שימוש ברכב בנזין-פקקים ועלות דלק גבוהה.

תוצאה: זיהום אויר גבוה ואיחור לבית הספר).

כרטיסיות מידע

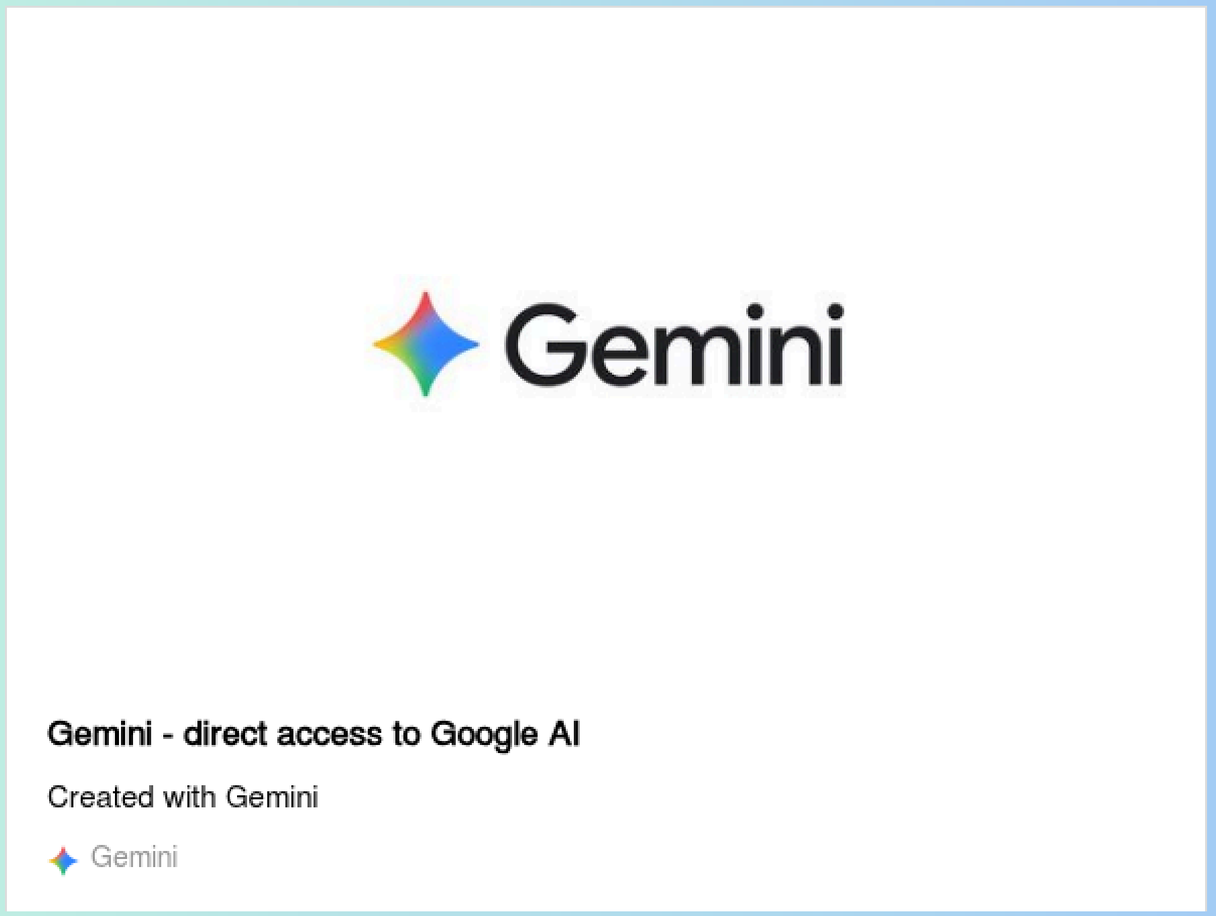

דף עבודה: השוואת חלופות תחבורה – סיבה ותוצאה

מטרת השיעור: ניתוח קשרי סיבה ותוצאה בין אמצעי התחבורה השונים לפי מדדי עלות, יעילות ואיכות סביבה.

קראו את הנתונים בטבלה והשליטו את החסר תוך שימוש במילות קישור של סיבה ותוצאה(משום ש..., עקב כך, כתוצאה מכך, לכן).

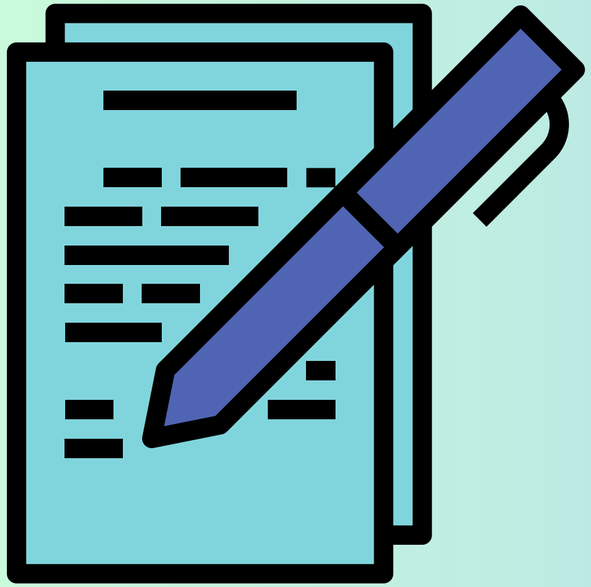

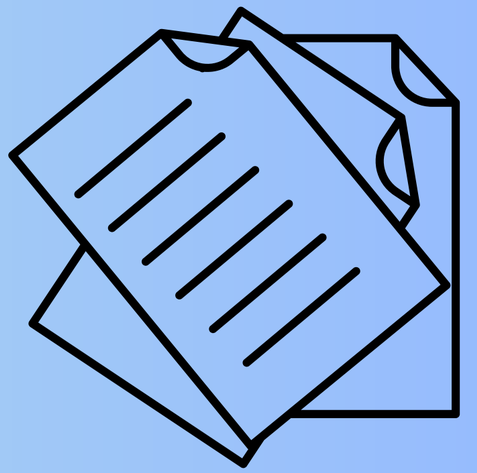

אמצעי תחבורה	עלות	יעילות (זמן הגעה ועומסים)	איכות סביבה (זיהום)	ניתוח סיבה ותוצאה
הליכה ברגל	נמוכה מאוד (ללא הוצאות)	איטית למרחקים ארוכים	ירוקה לחלוטין (אפס זיהום)	בחירה מושכלת בהליכה ברגל מתאימה למרחקים קצרים, משום שאין בה עלות כספית כלל, וכתוצאה מכך היא שומרת על איכות הסביבה ללא פליטת פחמן.
אופניים				
רכב בנזין				
רכבת נוסעים			ירוקה וחסכונית יחסית	
רכב חשמלי				

הבנת הנקרא

להלן דיאלוג קצר בין שני תלמידים המתלבטים כיצד להגיע למרכז העיר, המותאם לעבודה עם דף שאילות .

לבחירת המורה - ניתן לבחור תלמידים לגלם את הדמויות

שיחה בין תלמידים: ההתלבטות בדרך למרכז העיר

עומר: אדם, תראה איזה **פקקים** יש היום בכבישים. אנחנו חייבים להחליט איך אנחנו מגיעים למרכז העיר כדי לעשות את העבודה לקראת זמן הגעה שנקבע לנו. מה רשום בדף המשימה?

אדם: רשום שכדי לבצע **בחירה מושכלת**, אנחנו צריכים להשוות בין כמה חלופות לפי **עלות**, **זמן הגעה והשפעה סביבתית**. יש כאן שלוש אפשרויות: לנסוע ברכב בנזין פרטי, לקחת את הרכבת, או פשוט לעשות הליכה ברגל.

עומר: רגע, בוא נבדוק את הפרטים הגלויים בכל אפשרות. אם ניסע ברכב בנזין, אנחנו נתקע בוודאי בעומס תנועה, מה שגם יעלה לנו יקר וגם יגדיל את **הטביעת רגל פחמנית** שלנו ואת זיהום האוויר בעיר.

אדם: צודק לגמרי. אבל אם נסתכל על הרכבת, יש לה **מסלול** מהיר שלא מושפע מהפקקים בכביש, היא נחשבת ליותר **בטוחה ויעילה**, והיא שומרת על בטיחות ועל **איכות הסביבה**. מצד שני, ההליכה ברגל הכי **זולה ולא מזהמת** בכלל, אבל היא תיקח לנו הרבה יותר מדי זמן.

עומר: אז מה בעצם הרעיון המרכזי של המשימה שלנו כאן?

אדם: המטרה היא להבין שכשאנחנו בוחרים אמצעי תחבורה, אנחנו צריכים למצוא את **האיזון** הנכון בין מהירות, עלות ושמירה על איכות הסביבה **והקיימות**, ולא לבחור אוטומטית ברכב הפרטי.

עומר: מעולה. אז נכתוב בדף המשימה שההחלטה שלנו היא לנסוע ברכבת!

שאלות בעקבות קריאת הטקסט
התשובות בכתב או בעל פה

- אילו שלוש חלופות תחבורה מוצגות בשיחה בין שני התלמידים?
- מדוע נפסלה האפשרות לנסוע ברכב בנזין פרטי מבחינת הסביבה והזמן?
- מהי המסקנה המרכזית שאליה מגיעים התלמידים לגבי בחירת אמצעי תחבורה מתאים?

שאלה רפלקטיבית לסיום:

הבעת דיעה אישית

מה אתם הייתם בוחרים?נמקו את תשובתכם!

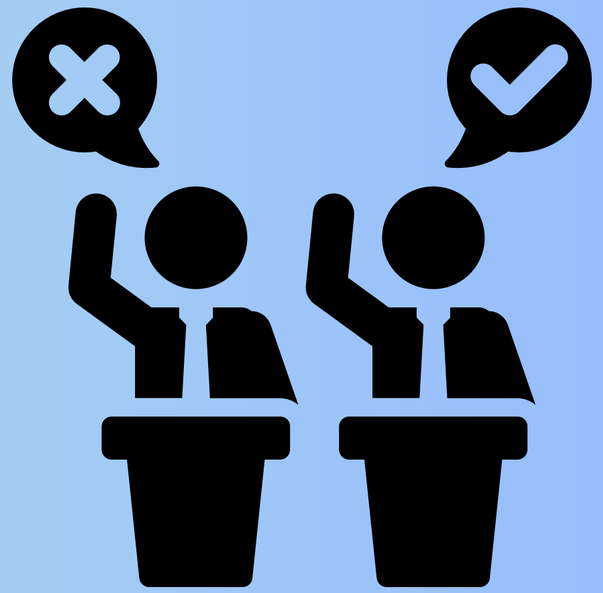

הבעת דעה, דיון ביקורתי וכתיבה יישומית

- מטרת השיעור: ניתוח פוסטים/דיונים, הבעת עמדה אישית מנומקת וכתיבה קצרה.

- מהלך השיעור:
- דיון ביקורתי: ניתוח פוסט, פרסום או דיון ברשת העוסקים בהתנהלות בדרכים ובבחירת תחבורה, והצגת עמדה מנומקת מתוך ראיות בטקסט.

- שיח קבוצתי: קיום דיון תוך הקשבה לעמדות שונות, מתן נימוקים מבוססי מידע והשגת הסכמה קבוצתית.

- משימה סופית: כתיבה קצרה ויישומית (כגון פוסט או המלצה לקהילה) על דרך ההתניידות המועדפת והבטוחה, תוך שימוש באוצר המילים הנלמד ובמשפטים שלמים ומקושרים.

- תוצר סופי: פוסט/המלצה כתובה ומופקדת המציגה עמדה אישית מנומקת על ניידות נבונה.

פוסט / דיון ברשת חברתית (כמו פייסבוק)

המעודד מעורבות, חשיבה ביקורתית ושימוש באוצר המילים שלמדנו סביב התנהלות בדרכים ובחירת תחבורה

לפעמים בדרך לעבודה או לבית הספר, אנחנו פשוט נכנסים לאוטו על טייס אוטומטי. 🚗💨

אבל עומס תנועה וזיהום אוויר בעיר מובילים אותנו השבוע לעצור ולחשוב:
האם אנחנו עושים בחירה מושכלת בהתניידות שלנו, או פשוט נגררים להרגלים ישנים?

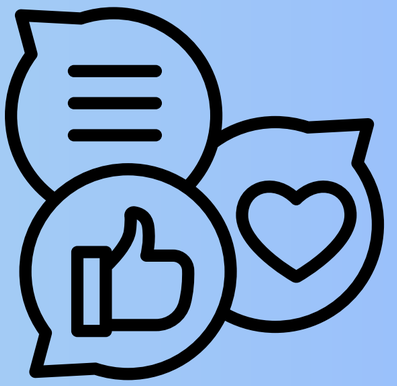

פוסט לקבוצת הווטסאפ או לדף הכיתה

איך אתם מגיעים לבית הספר בבוקר? 🚶🚲🚗

כולנו רוצים להגיע מהר, אבל חשוב לבחור נכון!

בואו נחשוב יחד

אם נוסעים ברכב בנזין פרטי, יש הרבה פקקים וגם זיהום אוויר

אם נוסעים באופניים, הולכים בהליכה ברגל או לוקחים רכבת,

אנחנו שומרים על הסביבה שלנו נקייה וירוקה ! 🌍💚

שאלה אליכם: באיזה אמצעי תחבורה אתם הכי אוהבים להשתמש בדרך לבית הספר? כתבו בתגובות! 👇

עוד פוסט

אליכם חברים ברשת

באיזה אמצעי תחבורה אתם בוחרים בדרך כלל בבוקר? האם שיקולי זמן הגעה ואיכות הסביבה משפיעים על ההחלטה שלכם, או שהפקקים כבר הכריעו אתכם?

שתפו בתגובות! 👇

הגעתם לסוף היחידה

